

Urząd Miejski w Białymstoku

Białystok dla Tolerancji

Program Miasta Białegostoku

**Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii
i Związanej z Nimi Nietolerancji
na lata 2014-2017**

Projekt

Białystok, październik 2013 r.

Spis treści

I.	Wprowadzenie i podstawa prawna	3
II.	Definicje pojęć	5
III.	Diagnoza zagrożeń dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji występujących na terenie miasta Białegostoku	6
IV.	Diagnoza postaw mieszkańców Białegostoku w zakresie tolerancji	8
V.	Cele strategiczne i operacyjne Programu	10
VI.	Działania i przedsięwzięcia na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji	15
VII.	System realizacji Programu	25

I. Wprowadzenie i podstawa prawna

Przez dziesiątki lat Białystok rozwijał się pod wpływem różnych kultur i religii. Wizerunek Białegostoku jako miasta wielokulturowego i otwartego, na który pracowało wielu mieszkańców i wiele instytucji, został poważnie zakłócony. W roku 2012 i 2013 niepokojąco zaczęło narastać poczucie zagrożenia mieszkańców oraz obcokrajowców zamieszkujących i przebywających w Białymstoku, zdarzeniami o podłożu rasistowskim. Przybierały one różną postać: od propagowania treści rasistowskich, poprzez obelgi kierowane pod adresem osób o odmiennym kolorze skóry czy wyglądzie, przemoc i agresję fizyczną oraz psychiczną, rozboje i pobicia, niszczenie obiektów sakralnych, miejsc kultu lub upamiętniających wydarzenia o szczególnym znaczeniu dla dziedzictwa narodowego, czy wreszcie podpalenia mieszkań.

Skala zjawiska stała się tak duża i niepokojąca, że wiele instytucji i podmiotów podjęło starania na rzecz uporządkowania dotychczasowych działań propagujących ideę tolerancji i współistnienia. Starania takie podjęło również miasto Białystok. W dniu 15 maja 2013 r. Prezydent Miasta, Tadeusz Truskolaski, wydał Zarządzenie wewnętrzne nr 147/13 w sprawie powołania i zakresu zadań Zespołu do spraw przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji. Do zadań Zespołu należy koordynacja i inspiracja działań zmierzających do przeciwdziałania i zwalczania przejawów dyskryminacji rasowej, ksenofobii i wszelkich aktów nietolerancji na terenie miasta Białegostoku, a w szczególności:

- 1) diagnozowanie, analizowanie i monitoring obszarów występowania zjawisk dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji w mieście;
- 2) prowadzenie, zatwierdzanie, opiniowanie i monitoring realizacji programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji realizowanych na terenie miasta;
- 3) rekomendowanie kierunków działań zmierzających do wyeliminowania zjawisk dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji;
- 4) prowadzenie działań informacyjnych w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji.

Jednocześnie Prezydent przedstawił podczas sesji Rady Miasta w dniu 27 maja 2013 r. *Informację na temat realizowanych lub planowanych do realizacji przez Departamenty/Biura oraz jednostki organizacyjne Miasta działań na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji*. Z informacji tej wynikało, że w mieście

podejmuje się wiele działań edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, społecznych, których celem głównym lub dodatkowym jest promocja postaw tolerancyjnych.

Aby właściwie zdefiniować cele i ukierunkować działania Programu na zlecenie Miasta w sierpniu 2013 r. przeprowadzono badania „Diagnoza postaw mieszkańców Białegostoku w zakresie tolerancji”. Kluczowe wnioski opracowania włączono do Programu.

Zakres działań Programu wynikać może tylko z kompetencji danych prawem gminie.

Podstawę prawną dla Programu stanowi:

1. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013. poz. 595 z późn. zm.).
2. Zarządzenie wewnętrzne Nr 147/13 prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 15 maja 2013 roku w sprawie powołania i zakresu zadań Zespołu do spraw przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji.
3. Strategia Rozwoju Miasta Białegostoku na lata 2011-2020 plus.
4. Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2011-2020.
5. Program Rozwoju Edukacji Miasta Białegostoku na lata 2008-2013.
6. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok 2013.

II. Definicje pojęć

RASIZM	Teoria głosząca, że istnieje związek przyczynowy pomiędzy cechami fizycznymi (somatycznymi, np. budowa ciała, kolor skóry, kształt głowy) a pewnymi cechami psychicznymi (np. cechami intelektu, osobowości), co oznacza, że pewne rasy dominują nad innymi, i jako bardziej pełnowartościowe są przeznaczone do panowania nad rasami niższymi.
KSENOFOBIA	Nieuzasadniony lęk i wrogość wobec obcych.
NIETOLERANCJA	Brak szacunku dla cudzych praktyk i przekonań. Objawia się niedopuszczaniem do zachowań czy poglądów różniących się od własnych. Leży u podstaw dyskryminacji rasowej i ksenofobii.
GRUPY RASISTOWSKIE I KSENOFOBICZNE	Grupy, których działalność skierowana jest na: <ul style="list-style-type: none"> - dokonywanie lub podżeganie do aktów nienawiści rasowej lub przemocy na tle rasowym lub etnicznym; - stosowanie groźby bezprawnej o podłożu rasistowskim lub ksenofobicznym, skierowanej do jednostek lub grup; - publiczne rozprowadzanie materiałów zawierających treści rasistowskie lub ksenofobiczne.
DYSKRYMINACJA RASOWA	<p>a) dyskryminacja bezpośrednia oznaczać będzie sytuację, w której dana osoba jest traktowana mniej korzystnie niż inna osoba jest, była lub byłaby traktowana w porównywalnej sytuacji z powodu swego pochodzenia rasowego lub etnicznego;</p> <p>b) dyskryminacja pośrednia oznaczać będzie sytuację, w której pozornie neutralne postanowienie, kryterium lub praktyka stawia osoby o określonym pochodzeniu rasowym lub etnicznym w szczególnie niekorzystnej sytuacji w porównaniu z innymi osobami, chyba że takie postanowienie, kryterium lub praktyka są usprawiedliwione słusznym celem, oraz że środki do osiągnięcia takiego celu są właściwe i konieczne.</p> <p>Za dyskryminację uznaje się również szykanowanie, gdy ma miejsce niepożądane zachowanie związane z pochodzeniem rasowym lub etnicznym, którego celem lub skutkiem jest pogwałcenie godności danej osoby lub naruszenie praw człowieka oraz stworzenie atmosfery zastraszenia, wrogości, poniżenia, obrażenia lub upokorzenia. W tym kontekście pojęcie szykanowania może zostać zdefiniowane zgodnie z wewnętrznym prawem i praktyką państw członkowskich UE.</p> <p>Za dyskryminację uznaje się również polecenie dyskryminacji wobec osób ze względu na ich pochodzenie rasowe lub etniczne.</p>

Źródło: Krajowy Program Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i Związanej z Nimi Nietolerancji 2004-2009, Warszawa 2004.

III. Diagnoza zagrożeń dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji występujących na terenie miasta Białegostoku

Miasto Białystok jest miastem wielokulturowym, zamieszkują w nim na stałe lub czasowo oraz przebywają w celach turystycznych, naukowych, kulturalnych, handlowych, biznesowych czy gospodarczych i w innych formach obywatele z wielu krajów z całego świata (najwięcej z Czeczenii, Rosji, Białorusi, Bułgarii, Hiszpanii, Portugalii, Indii, Litwy, Turcji, Ukrainy).

Również na terenie miasta Białegostoku znajdują się obiekty sakralne, cmentarze, pomniki, tablice i miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne związane z różną wiarą oraz obcokrajowcami.

Miasto Białystok poprzez stały i systematyczny rozwój, skuteczne wdrażanie inicjatyw i innowacji staje się nowoczesnym i otwartym ośrodkiem budzącym zainteresowanie środowisk zagranicznych do inwestowania i prowadzenia różnorodnej działalności. Władze samorządowe zachęcają a środowiska gospodarcze, naukowe, biznesowe, sportowe i kulturalne proponują, oferują i polecają atrakcyjne produkty, oferty jakie są w Białymstoku dla cudzoziemców. Wielokulturowość miasta, coraz to większa rzesza cudzoziemców jest niepodważalną wartością, ale także niesie problemy i zagrożenia wynikające z różnorodności wyznaniowej, rasowej, kultury, tradycji i obyczajów. Pobyt obcokrajowców, ich często zauważalna odmienność wytwarza wśród ludzi zainteresowanie, które w pojedynczych przypadkach może przejawiać się w nienawiść i agresję. Statystycznie każdego dnia dochodzi do różnych zagrożeń i zdarzeń: rozbojów i pobić, kradzieży i oszustw, włamań, wypadków, pożarów, przestępstw i wykroczeń stwarzających zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, dla mienia i środowiska. Także dochodzi do zdarzeń dyskryminacji rasowej, ksenofobii, nietolerancji, przemocy i agresji w stosunku do cudzoziemców, mniejszości narodowych, dewastacji i niszczenia miejsc pamięci.

Przebywanie w mieście Białymstoku mniejszości narodowych, obcokrajowców oraz zlokalizowane obiekty sakralne innych wyznań i upamiętniające obywateli innych krajów oznaczają, że należy się liczyć z występowaniem zagrożeń i zdarzeń na tle dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji.

Potencjalne rodzaje zagrożeń wynikające z analizy zaistniałych zdarzeń oraz prognoz rozwoju i postępu cywilizacyjnego obejmują:

- 1) rozboje i pobicia;
- 2) podpalenia mieszkań, pojazdów lub innego mienia;
- 3) przemoc i agresję fizyczną i psychiczną;
- 4) włamania i kradzieże;
- 5) niszczenie obiektów sakralnych lub upamiętniających;
- 6) malowanie, rysowanie, pisanie wulgarnych, rasistowskich haseł, znaków;
- 7) nawoływanie i podżeganie do aktów nienawiści rasowej lub przemocy na tle rasowym lub etnicznym;
- 8) publiczne rozprowadzanie materiałów zawierających treści rasistowskie lub ksenofobiczne;
- 9) inne.

Procesy globalizacyjne, migracje ludności sprzyjają pojawianiu się nowych zagrożeń oraz powodują wzrost czynników generujących zagrożenia przejawiające się zjawiskami patologii społecznej, agresji i przemocy. Przeciwdziałanie tym zjawiskom wymusza wdrażanie doskonalszych wyprzedzających systemów, rozwiązań i działań eliminujących ich występowanie oraz minimalizujących skutki. Skuteczność tych działań to podstawowa miara oceny poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. To jedno z najważniejszych zadań Miasta w trosce o życie i zdrowie ludzi, stan posiadania, godność, równość i sprawiedliwość niezależnie od pochodzenia, koloru skóry czy wiary. Konieczne są więc określone w niniejszym programie wielokierunkowe działania i czynności skierowane na przeciwdziałanie i walkę z przestępczością, patologiami i innymi zagrożeniami społecznymi. Działania zapewniające bezpieczeństwo nie powinny naruszać warunków demokracji i swobód obywatelskich, czy wkraczać nadmiernie w sferę życia prywatnego i rodzinnego.

Sytuacja ta powoduje nieodzowność prognozowania zagrożeń, szacowania ryzyka ich występowania oraz tworzenia i podejmowania niezbędnych wielopoziomowych działań, przy użyciu i zaangażowaniu według kompetencji, możliwości, właściwości i obowiązku obywatelskiego wszystkich miejskich sił i środków oraz mieszkańców miasta Białegostoku. Obowiązkiem władz, służb, inspekcji i straży, instytucji i organizacji, ale również wszystkich mieszkańców jest zadbać w sposób maksymalny o własne i innych bezpieczeństwo, o wartości i dorobek ludzi.

IV. Diagnoza postaw mieszkańców Białegostoku w zakresie tolerancji¹

W sierpniu 2013 r. na zlecenie Miasta, przeprowadzono badania pt. „Diagnoza postaw mieszkańców Białegostoku w zakresie tolerancji”. Badania wykonała Fundacja Laboratorium Badań i Działań Społecznych „Soclab” w składzie Jan Poleszczuk, Katarzyna Sztop-Rutkowska, Łukasz Kiszkiel, Andrzej Klimczuk, Rafał Julian Mejsak. Badania miały charakter diagnostyczny i zostały zrealizowane w oparciu o technikę CATI (*Computer Aided Telephone Interviewing*), czyli wywiadu telefonicznego. Dobór próby do badania CATI miał charakter warstwowo-losowy i był reprezentacyjny przy uwzględnieniu dwóch zmiennych, czyli płci i wieku. Badanie zostało zrealizowane wśród mieszkańców Białegostoku powyżej 15 roku życia na próbie N=1001. Operatem losowania była baza teleadresowa mieszkańców Białegostoku.

Z przeprowadzonych badań wynika, że w ocenie mieszkańców miasto należy uznać za względnie bezpieczne miejsce do życia (średnia ocena poziomu bezpieczeństwa wyniosła 7,86; maksymalna ocena 10 pkt.). Mimo, że ponad 90% mieszkańców Polski zadeklarowało w Narodowym Spisie Powszechnym w 2011 narodowość polską i zgodnie z tym źródłem Białystok nie należy do gmin gdzie przynależność narodowo-etniczną inną niż polska deklaruje co najmniej 10% mieszkańców, to 84,1% mieszkańców uznaje obecnie miasto Białystok za wielokulturowe. To ważny fakt pokazujący, że różnicowanie kulturowe, wyznaniowe, regionalne, etniczne, zróżnicowanie wyznaczone według przynależności historycznie obecnej w całym regionie, nie jest związane z narodowością, stanowiącą ogólniejszą kategorię identyfikacyjną. Ale to uznanie miasta za wielokulturowe jest silnie związane z wiekiem. Osoby starsze chętniej posługują się tą „etykietą” (ponad 90% osób w wieku powyżej 55 lat ją przyjmuje) niż młodsze (dla 31,1% osób w wieku 15-25 lat i 23,9% w wieku 25-34 lat miasto nie jest wielokulturowe).

Przedstawione fakty pozwalają na wniosek, że kategoria wielokulturowości traci wartość jako podstawa tożsamości kulturowej miasta dla ludzi młodszych, stąd również ich mniejsze zainteresowanie poznawaniem innych kultur lokalnych i historii miasta. W związku z powyższym wydaje się, że niezbędne jest prowadzenie polityki w kierunku rozwijania

---

¹ Opracowano na podstawie: Jan Poleszczuk, Katarzyna Sztop-Rutkowska, Łukasz Kiszkiel, Andrzej Klimczuk, Rafał Julian Mejsak, *Diagnoza postaw mieszkańców Białegostoku w zakresie tolerancji*, Fundacja SocLab, Białystok 2013. ISBN 978-83-63870-02-7.

edukacji z zakresu problematyki tolerancji i wielokulturowości; 77,4% badanych przyznaje, że jest taka potrzeba.

Badania wskazują również, że mieszkańcy Białegostoku mają poczucie występowania problemu z tolerancją – 54,4% wyraziło opinię, że Białostoczanie nie są tolerancyjni. W tym miejscu warto jednak dokładniej przyjrzeć się kategorii „nietolerancja”. Zdaniem respondentów „w kontaktach z cudzoziemcami” przeszkadza mieszkańcom Białegostoku głównie orientacja psychoseksualna (45%), kolor skóry (41%) i wyznanie (37%). Jest interesujące, że częściej na te aspekty wskazują ludzie młodzi w wieku 15-35 lat.

Biorąc pod uwagę emocje i poczucie dystansu mieszkańców miasta do pewnych odmienności w czterech podstawowych sferach, czyli przestrzeni miasta (makrospołecznej), zawodowej, sąsiedztwa i osobistej, sformułowano następujące wnioski:

- 1) należy dokładnie definiować grupę do której ma być adresowane działanie edukacyjne; na szczególną uwagę zasługują ludzie młodzi, w szczególności mężczyźni;
- 2) należy większą uwagę zwrócić na procesy kształtowania się tożsamości tych osób i rolę kategorii wielokulturowości w kontekście kształtowania programu edukacyjnego związanego z tolerancją;
- 3) problematyka edukacyjna powinna dotyczyć społecznych i psychologicznych źródeł zachowań agresywnych i dyskryminacyjnych; instytucjonalnych mechanizmów kontroli i prewencji;
- 4) należy wyraźnie zbadać, na jakich zasadach młodzi ludzie budują hierarchie statusowe, jak starają się stabilizować swoją pozycję, jak reagują w sytuacji zagrożenia statusu.

Z całą pewnością Białystok i region wyróżnia się na tle Polski większym stopniem przywiązania do tradycyjnych form życia społecznego, instytucji wspólnotowych, dzięki którym buduje się „kapitał społeczny” i poczucie kontroli nad życiem. Z tego punktu widzenia kluczową rolę w eliminacji patologicznych zachowań (rasistowskich, antysemitycznych, ksenofobicznych) muszą odgrywać instytucje kontroli społecznej i egzekucji prawa (policja i sądy).

Skuteczna eliminacja patologicznych zachowań wymaga precyzyjnej diagnozy tego, z czym mamy do czynienia, jakie są źródła zachowań rasistowskich i ksenofobicznych, homofobicznych. Społeczność lokalna i jej władze muszą mieć świadomość, że jest to wspólny problem, ale również nie powinny akceptować bezkrytycznie opinii, że jest to jakiś szczególny problem Białegostoku i regionu.

V. Cele strategiczne i operacyjne Programu

Białystok dla Tolerancji, czyli Program Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i Związanej z Nimi Nietolerancji (dalej określany jako Program) promuje prawo jednostek do równego traktowania we wszystkich dziedzinach życia społecznego, bez względu na rasę, pochodzenie narodowe i etniczne, religię lub język.

Celem głównym Programu jest wdrożenie działań mających na celu przeciwdziałanie i zwalczanie ksenofobii, rasizmu i nietolerancji oraz wykształcenie w społeczności Miasta Białegostoku kultury tolerancji wobec ludzi niezależnie od ich rasy czy wiary.

Strategicznym założeniem Programu jest wypracowanie metod przeciwdziałania tym zjawiskom i podjęcie praktycznych kroków, w szczególności edukacyjnych, podnoszących poziom świadomości społecznej, monitorowanie skali i zasięgu zjawisk ksenofobii i rasizmu, uświadomienie obywatelom ich praw i obowiązków oraz skuteczne zwalczanie wszelkich przejawów ksenofobii, rasizmu i nietolerancji z wykorzystaniem dostępnych systemów i zabezpieczeń.

Budowa wysokiej jakości życia jest podstawowym celem i kierunkiem działania każdej społeczności. Połączenie działań prospołecznych z zabezpieczającymi polega na aktywizowaniu i wspieraniu aktywności społecznej, edukacji i współpracy między różnymi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo publiczne, socjalne, zdrowotne, pomoc oraz integrację społeczną. Działania powinny dotyczyć kształtowania otwartości mieszkańców na mniejszości narodowe i wyznaniowe oraz wzajemne poznawanie i wymianę we wszystkich dziedzinach życia.

Ważnym elementem Programu jest doprowadzenie do uczestnictwa społeczności mniejszości narodowych w życiu społecznym i zniwelowanie różnic dzielących tę grupę od reszty społeczeństwa. Pokonywanie barier i uprzedzeń, obaw i zagrożeń musi być szczególnie istotnym działaniem na rzecz zapobiegania przestępczości na tle rasowym, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji.

Strategicznym założeniem Programu jest wdrożenie i systemowa realizacja przedsięwzięć przeciwdziałania zjawiskom rasizmu, ksenofobii i nietolerancji poprzez wielokierunkowe i wielopoziomowe procesy.

Beneficjentami działań prowadzonych w ramach Programu są mieszkańcy Białegostoku.

Program realizowany będzie w 4 obszarach:

OBSZAR I. Bezpieczeństwo publiczne

Cele strategiczne:

1. Podnoszenie świadomości mieszkańców oraz doskonalenie i intensyfikacja współpracy i współdziałania administracji publicznej w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji, nietolerancji i ksenofobii.
2. Budowa i prowadzenie monitoringu wizyjnego miasta ograniczającego przestępczość oraz zwiększającego wykrywalność i nieuchronność odpowiedzialności.
3. Prowadzenie nadzoru i kontroli, egzekwowanie zasad praworządności i bezpieczeństwa oraz reagowanie na zaistniałe zdarzenia i zagrożenia.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie realizacji gwarancji prawnych dotyczących przeciwdziałania rasizmowi, dyskryminacji rasowej i ksenofobii.
2. Podniesienie poziomu wiedzy funkcjonariuszy publicznych i innych służb społecznych w zakresie rozwiązań prawnych dotyczących zapobiegania i zwalczania dyskryminacji rasowej.
3. Zwalczanie przejawów wykluczenia społecznego i marginalizacji.
4. Dokonanie diagnozy występujących przyczyn przypadków dyskryminacji rasowej, ksenofobii i rasizmu.
5. Prowadzenie analiz i ocen stanu świadomości i zachowań grup społecznych na przejawy nietolerancji.
6. Współpraca Policji oraz Straży Miejskiej z instytucjami, organizacjami oraz mieszkańcami w zakresie monitorowania i alarmowania o zagrożeniach.
7. Stałe patrolowanie i rozpoznawanie miejsc i środowisk potencjalnych zagrożeń.

8. Reagowanie na wszelkie przejawy dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji.
9. Rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego miasta poprzez instalowanie w miejscach niebezpiecznych kamer monitorujących i rejestrujących obszar chroniony oraz wykorzystywanie monitoringu ochrony obiektów w postępowaniu dowodowym.

OBSZAR II. Edukacja i wychowanie

Cele strategiczne:

1. Podniesienie świadomości w zakresie przeciwdziałania przejawom agresji i nietolerancji wobec cudzoziemców w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach średnich, uczelniach wyższych.
2. Działania wychowawcze służące kształtowaniu w młodym pokoleniu postaw otwartości oraz poszanowania godności osób innego pochodzenia, kultury i religii.

Cele operacyjne:

1. Wprowadzenie problematyki dotyczącej przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji do materiałów dydaktycznych oraz systemu kształcenia i doskonalenia nauczycieli oraz dorosłych.
2. Zapewnienie programowego przygotowania przyszłych pedagogów do pracy w środowisku wielokulturowym.
3. Włączanie do programów edukacyjnych tematyki zwalczania i przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji w kontekście praw człowieka.
4. Edukacja cudzoziemców na rzecz poznawania i przestrzegania praw, obowiązków i zasad współżycia społecznego.

OBSZAR III. Kultura i sport

Cel strategiczny:

1. Wsparcie procesu edukacji podnoszącej poziom świadomości o wartościach tolerancji, poprzez zaangażowanie w poznawanie i poszanowanie kultury i religii, tradycji i historii cudzoziemców i mniejszości narodowych oraz wspólną aktywność sportową i rekreacyjną.

Cele operacyjne:

1. Organizowanie przedsięwzięć kulturalnych prowadzących do poznawania kultury, religii i tradycji różnych narodów i państw.
2. Prowadzenie wspólnych działań na rzecz podtrzymania tradycji i ciągłości kultury mniejszości narodowych i etnicznych.
3. Tworzenie warunków przeciwdziałania zjawiskom rasizmu i nietolerancji podczas zawodów sportowych.

OBSZAR IV. Aktywizacja społeczna

Cele strategiczne:

1. Kształtowanie świadomości społecznej w zakresie potrzeby i możliwości przeciwdziałania rasizmowi, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji.
2. Zaangażowanie mieszkańców na rzecz odpowiedzialności za wspólne bezpieczeństwo oraz upowszechnianie zasad tolerancji i międzykulturowego współistnienia.

Cele operacyjne:

1. Wzmocnienie wizerunku Białegostoku, jako miasta wielokulturowego i wieloetnicznego.
2. Upowszechnianie dobrych praktyk oraz postaw tolerancyjnych w środkach masowego przekazu.
3. Kształtowanie aktywności mieszkańców na rzecz tolerancji oraz przeciwdziałania wszelkim zagrożeniom na tle rasowym i religijnym.
4. Budowanie zaufania mieszkańców do pracowników służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.
5. Angażowanie mieszkańców do wspólnego udziału w różnorodnych przedsięwzięciach i uroczystościach kulturalnych, społecznych, sportowych, religijnych promujących postawy tolerancji.
6. Doskonalenie metod pracy pracowników instytucji świadczących pomoc w zakresie różnic kulturowych i światopoglądowych wynikających z rasy, pochodzenia narodowego, etnicznego, religii lub języka.
7. Monitorowanie zachowań, potrzeb i oczekiwań obcokrajowców w aspekcie stosowania i przestrzegania dopuszczalnych form pomocy i wsparcia.

8. Uwrażliwianie na wszelkie przejawy dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji.

VI. Działania i przedsięwzięcia na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji

OBSZAR I. Bezpieczeństwo publiczne

Lp.	Cel operacyjny	Rodzaj i zakres działań – przedsięwzięć	Podmiot realizujący
1.	Zapewnienie realizacji gwarancji prawnych dotyczących przeciwdziałania rasizmowi, dyskryminacji rasowej i ksenofobii.	<ul style="list-style-type: none"> • Przestrzeganie i postępowanie zgodnie z przepisami prawa dotyczącego problematyki przeciwdziałania i zwalczania dyskryminacji rasowej i ksenofobii. • Reagowanie na przejawy nieprzestrzegania prawa dotyczącego problematyki przeciwdziałania i zwalczania dyskryminacji rasowej i ksenofobii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miejski w Białymstoku (w szczególności Departament Spraw Społecznych); • Służby, inspekcje i straże; • Organizacje pozarządowe; • Mieszkańcy.
2.	Podniesienie poziomu wiedzy funkcjonariuszy publicznych i innych służb społecznych w zakresie rozwiązań prawnych dotyczących zapobiegania i zwalczania dyskryminacji rasowej.	<ul style="list-style-type: none"> • Przestrzeganie Kodeksu Etyki przez pracowników Urzędu Miejskiego w Białymstoku. • <u>Rozdział Relacje z interesantami - Artykuł 17</u> • W kontaktach z interesantami pracownicy Urzędu powinni w szczególności – podejmować prawidłowe rozstrzygnięcia traktując równo wszystkich interesantów. • <u>Rozdział Apolityczność - Artykuł 19</u> • Pracownicy Urzędu rzetelnie realizują programy, plany i strategie organów Miasta Białystok niezależnie od swoich przekonań, poglądów politycznych czy światopoglądu. • Podniesienie poziomu świadomości i uwrażliwienie na zjawiska rasizmu, ksenofobii i nietolerancji. • Opracowanie i upowszechnianie wśród służb policji, straży miejskiej, innych służb, inspekcji i straży materiałów dydaktycznych kształtujących postawy anty-rasistowskie oraz zwalczających ksenofobię i nietolerancję. 	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miejski w Białymstoku (w szczególności Biuro Zarządzania Kryzysowego); • Komenda Miejska Policji w Białymstoku; • Straż Miejska w Białymstoku; • Organizacje pozarządowe.

3.	Zwalczanie przejawów wykluczenia społecznego i marginalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i przeprowadzenie szkoleń dla liderów lokalnych społeczności migrantów, uchodźców i osób należących do mniejszości narodowych w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji. • Zapewnienie powszechnego dostępu do bezpłatnej i kompleksowej pomocy prawnej dla ofiar ksenofobii lub nietolerancji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Departament Spraw Społecznych; • Centrum Współpracy Organizacji Pozarządowych; • Organizacje pozarządowe, • Biuro Zarządzania Kryzysowego; • Komenda Miejska Policji w Białymstoku; • Straż Miejska w Białymstoku.
4.	Dokonanie diagnozy występujących przyczyn przypadków dyskryminacji rasowej, ksenofobii i rasizmu.	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie systemu gromadzenia i analizowania danych społeczno-demograficznych w celu monitorowania zjawisk rasizmu, dyskryminacji rasowej i ksenofobii w Białymstoku. • Koordynacja działań przez Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz monitorowanie zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego. • Monitorowanie przyczyn i źródeł nawoływania, prezentowania i propagowania materiałów i zachowań dotyczących dyskryminacji, ksenofobii i nietolerancji. • Przepływ i zarządzanie informacją o zjawiskach nietolerancji. • Realizacja tematyki oraz analiza zagrożeń na tle narodowościowym i religijnym przez Komisję Bezpieczeństwa i Porządku oraz Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Departament Spraw Społecznych; • Biuro Zarządzania Kryzysowego; • Komenda Miejska Policji w Białymstoku; • Straż Miejska w Białymstoku; • Komisja Bezpieczeństwa i Porządku; • Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego; • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.
5.	Prowadzenie analiz i ocen stanu świadomości i zachowań grup społecznych na przejawy nietolerancji.	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie badań i oceny stanu świadomości i postaw w zakresie tolerancji wśród różnych grup społecznych. • Przeprowadzenie badań ankietowych wśród uczniów dotyczących zjawiska subkultur w szkole i wyznawanych wartości. • Bieżąca analiza i szacowanie ryzyka wystąpienia zagrożeń na tle rasowym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Departament Edukacji; • Szkoły; • Biuro Zarządzania Kryzysowego; • Organizacje pozarządowe.
6.	Współpraca Policji oraz Straży Miejskiej z instytucjami, organizacjami oraz mieszkańcami w zakresie	<ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnianie numeru alarmowego dla obcokrajowców poprzez stronę internetową KMP oraz Miasta Białegostoku, plakaty, omówienie zasad jej funkcjonowania na festynach, konferencjach i prelekcjach. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej. • Komenda Miejska Policji w Białymstoku,

	monitorowania i alarmowania o zagrożeniach.	<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość publikowania informacji i innego przekazu przy wykorzystaniu komunikacji miejskiej. • Opracowanie i upowszechnienie zasad reagowania i alarmowania służb o zagrożeniach. 	<ul style="list-style-type: none"> • Straż Miejska w Białymstoku.
7.	Stałe patrolowanie i rozpoznawanie miejsc i środowisk potencjalnych zagrożeń.	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie bieżącej analizy liczby oraz organizacji patroli policyjnych i straży miejskiej. • Monitorowanie imprez, zgromadzeń oraz miejsc, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zachowania naruszające obowiązujący porządek prawny wobec innych narodowości. • Patrolowanie i monitorowanie miejsc pamięci oraz okolic świątyń wszystkich wyznań, cmentarzy oraz innych miejsc związanych z kultem religijnym. • Zabezpieczenie, monitorowanie miejsc narażonych na zagrożenia oraz różnorodne formy nietolerancji. • Zapewnienie oświetlenia miejsc narażonych na potencjalne zagrożenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Straż Miejska w Białymstoku, • Komenda Miejska Policji w Białymstoku; • Biuro Zarządzania Kryzysowego; • Zarząd Dróg i Inwestycji.

8.	Reagowanie na wszelkie przejawy dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji.	<ul style="list-style-type: none"> • Natychmiastowe przekazywanie informacji o wszelkich zagrożeniach, zdarzeniach oraz prowadzonych działaniach do Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego. • Przeprowadzanie czynności dowodowych. • Usuwanie, likwidowanie, zabezpieczanie zakazanych treści propagowanych w różnych formach i miejscach. • Systematyczna współpraca Policji, Straży Miejskiej z obywatelami oraz mieszkańcami. • Stworzenie internetowego forum wsparcia dla osób doświadczających przemocy na tle dyskryminacyjnym. • Doskonalenie planów, procedur, programów działań w zakresie przeciwdziałania i reagowania na zagrożenia. • Skuteczne reagowanie i zwalczanie wszelkich przejawów dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji. • Wykrywanie i osądzanie sprawców czynów zakazanych i zabronionych, wykroczeń i przestępstw. • Propagowanie aktywnych postaw, w tym „sąsiedzkiej czujności” wśród mieszkańców miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego; • Służby, inspekcje, straże; • Jednostki organizacyjne UM; • Prokuratura i Sądy; • Organizacje pozarządowe; • Mieszkańcy; • Spółdzielnie Mieszkaniowe; • Szkoły.
9.	Rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego miasta poprzez instalowanie w miejscach niebezpiecznych kamer monitorujących i rejestrujących obszar chroniony oraz wykorzystywanie monitoringu ochrony obiektów w postępowaniu dowodowym.	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalizacja i montaż kamer monitoringu z uwzględnieniem miejsc wskazanych przez Policję i Straż Miejską. • Wymiana wyeksploatowanych kamer na nowe. • Doświetlenie tablic i miejsc pamięci. • Montaż kamer w placówkach oświatowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zarząd Dróg i Inwestycji Miejskich; • Straż Miejska w Białymstoku; • Komenda Miejska Policji w Białymstoku; • Biuro Zarządzania Kryzysowego; • Departament Edukacji.

OBSZAR II. Edukacja i wychowanie

Lp.	Cel operacyjny	Rodzaj i zakres działań – przedsięwzięć	Podmiot realizujący
1.	Wprowadzenie problematyki dotyczącej przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji do materiałów dydaktycznych oraz systemu kształcenia i doskonalenia nauczycieli.	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja programów doskonalenia nauczycieli o treściach związanych z edukacją o prawach człowieka oraz zasadami funkcjonowania w demokratycznym społeczeństwie zróżnicowanym kulturowo i narodowościowo, w tym występowania zjawisk rasizmu, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji. • Wzmacnianie poczucia odpowiedzialności dorosłych za wychowanie i kształtowanie postaw młodego pokolenia. • Współpraca ze szkołami innych państw (poznawanie przez nauczycieli i dzieci tradycji i zwyczajów innych narodowości). • Wypracowanie skutecznych sposobów oddziaływania psychologicznego na osoby będące sprawcami przemocy - stworzenie programu profilaktyki adresowanej do osób prezentujących postawę ksenofobiczną, dyskryminacyjną. • Współpraca szkół z kuratorami i sądami w wypracowaniu jasnych, konsekwentnych i spójnych metod reagowania wobec sprawców i ofiar przemocy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Departament Edukacji; • Szkoły; • Centrum Współpracy Organizacji Pozarządowych, • Organizacje pozarządowe. • Podlaski Kurator Oświaty
2.	Zapewnienie programowego przygotowania przyszłych pedagogów do pracy w środowisku wielokulturowym.	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i wdrożenie programu przygotowania przyszłych pedagogów do pracy w środowisku wielokulturowym. • Szkolenia oraz warsztaty dla nauczycieli, młodzieży oraz rodziców dotyczące problematyki antydyskryminacyjnej. • Przekazywanie nauczycielom, rodzicom oraz uczniom aktualnej wiedzy dotyczącej zjawiska oraz przejawów dyskryminacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Departament Edukacji; • Szkoły; • Centrum Współpracy Organizacji Pozarządowych; • Uczelnie wyższe; • Organizacje pozarządowe; • Podlaski Kurator Oświaty; • Instytucje kultury
3.	Włączanie do programów edukacyjnych tematyki zwalczania	<ul style="list-style-type: none"> • Poruszanie na zajęciach edukacyjnych i wychowawczych tematyki dotyczącej tolerancji wobec innych narodowości, kultur, wyznań, porozumiewania się bez przemocy, komunikacji i 	<ul style="list-style-type: none"> • Departament Edukacji; • Szkoły; • Centrum Współpracy Organizacji

	i przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji w kontekście praw człowieka	rozwiązywania konfliktów; <ul style="list-style-type: none"> • Realizacja oraz udział w warsztatach, zajęciach integracyjnych oraz programach na rzecz tolerancji; • Promowanie kultury różnych narodowości poprzez m.in. organizowanie turniejów tańca, warsztatów kulinarnych, konkursów plastycznych. • Prelekcje prowadzone przez funkcjonariuszy Policji i Straży Miejskiej w Białymstoku dotyczące odpowiedzialności prawnej nieletnich w odniesieniu do nietolerancji i dyskryminacji rasowej. • Organizacja imprez edukacyjno-kulturalno- sportowych wspólnie ze środowiskiem uchodźców. • Współpraca szkoły ze środowiskiem lokalnym. • Troska o kulturę bycia, zachowania (w tym ubioru) w różnych sytuacjach. • Szerzenie tolerancji poprzez programy wymiany międzynarodowej. • Poznawanie innych narodowości poprzez wspólne działania: organizowanie imprez integracyjnych, wyjazdów plenerowych, warsztatów, happeningów. • Włączenie treści dotyczących nietolerancji do opracowywanego Ramowego Programu Wychowawczego Miasta Białegostoku. 	Pozarządowych; <ul style="list-style-type: none"> • Organizacje pozarządowe; • Komenda Miejska Policji w Białymstoku; • Straż Miejska w Białymstoku; • Podlaski Kurator Oświaty; • Instytucje kultury
4.	Edukacja cudzoziemców na rzecz poznawania i przestrzegania praw, obowiązków i zasad współżycia społecznego.	<ul style="list-style-type: none"> • Szkolenie w zakresie poznawania praw, obowiązków oraz przestrzegania obowiązujących zasad i norm współżycia społecznego. • Edukacja cudzoziemców w zakresie występujących zjawisk oraz przejawów dyskryminacji. • Zapoznanie z odpowiedzialnością związaną z naruszeniem prawa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szkoły; • Komenda Miejska Policji w Białymstoku; • Straż Miejska w Białymstoku; • Spółdzielnie Mieszkaniowe; • Organizacje pozarządowe; • Podlaski Kurator Oświaty

OBSZAR III. Kultura i sport

Lp.	Cel operacyjny	Rodzaj i zakres działań – przedsięwzięć	Podmiot realizujący
1.	Organizowanie przedsięwzięć kulturalnych prowadzących do poznawania kultury, religii i tradycji różnych narodów i państw.	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja konkursów o zasięgu miejskim i wojewódzkim, związanych z promocją wielokulturowości Podlasia. • Współdziałanie ze Spółdzielniami Mieszkaniowymi w zakresie organizacji przedsięwzięć na rzecz tolerancji i poszanowania odmienności i inności obcokrajowców. • Organizowanie przedsięwzięć kulturalnych i sportowych integrujących odmienność rasową, kulturową i religijną. • Włączanie cudzoziemców w działania realizowane na terenie miasta (konkursy, pokazy tańców, pokazy kulinarne, zwyczaje świąteczne). 	<ul style="list-style-type: none"> • Departament Edukacji; • Biuro Zarządzania Kryzysowego; • Centrum Współpracy Organizacji Pozarządowych; • Departament Spraw Społecznych; • Służby, inspekcje, straże; • Organizacje pozarządowe; • Instytucje kultury; • Spółdzielnie Mieszkaniowe
2.	Prowadzenie wspólnych działań na rzecz podtrzymania tradycji i ciągłości kultury mniejszości narodowych i etnicznych.	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie i wspieranie programów integracyjnych dla cudzoziemców. • Promowanie i rozwijanie programu Wychowawca Podwórkowy, w ramach którego prowadzone są m.in. akcje na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji rasowej. • Współdziałanie klubów oraz związków sportowych w działaniach na rzecz wychowania i integracji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Biuro Kultury; • Biuro Sportu i Rekreacji; • Departament Edukacji; • Departament Spraw Społecznych; • Centrum Współpracy Organizacji Pozarządowych; • Szkoły; • Organizacje pozarządowe; • Komenda Miejska Policji w Białymstoku; • Straż Miejska w Białymstoku; • Biuro Zarządzania Kryzysowego; • Kluby i związki sportowe; • Instytucje kultury

3.	Tworzenie warunków przeciwdziałania zjawiskom rasizmu i nietolerancji podczas zawodów sportowych.	<ul style="list-style-type: none"> • Współdziałanie w realizacji programów skierowanych do dzieci i młodzieży – młodych kibiców w kierunku prowadzenia kulturalnego dopingu, tolerancji w sporcie, walki z rasizmem m.in. program UEFA „RESPECT Diversity – Football Unites”, prowadzony przez PZPN, członka UEFA. 	<ul style="list-style-type: none"> • Biuro Sportu i Rekreacji; • Kluby i związki sportowe
----	---	---	---

OBSZAR IV. Aktywizacja społeczna

Lp.	Cel operacyjny	Rodzaj i zakres działań – przedsięwzięć	Podmiot realizujący
1.	Wzmocnienie wizerunku Białegostoku jako miasta wielokulturowego i wieloetnicznego.	<ul style="list-style-type: none"> • Zorganizowanie debaty z udziałem środowisk akademickich, organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli instytucji zajmujących się problemami cudzoziemców w regionie, celem przygotowania przedsięwzięć promujących tolerancję i wielokulturowość. • Promocja działań i wydarzeń o tematyce antydyskryminacyjnej za pośrednictwem Internetu. • Prowadzenie wizerunkowej kampanii społecznej, której celem byłaby promocja Białegostoku, jako miasta przyjaznego i otwartego. • Dostosowanie strony internetowej Urzędu Miejskiego do potrzeb obcokrajowców (w ramach planowanej przebudowy) - wprowadzenie większej liczby opcji językowych, odsyłanie do stron pomocnych dla obcokrajowców. 	<ul style="list-style-type: none"> • Biuro Komunikacji Społecznej; • Departament Informatyki; • Departament Spraw Społecznych; • Organizacje pozarządowe; • Biuro Promocji; • Środki masowego przekazu; • Mieszkańcy
2.	Upowszechnianie dobrych praktyk oraz postaw tolerancyjnych w środkach masowego przekazu.	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie na stronie Internetowej Urzędu Miejskiego zakładki poświęconej osobom, potrzebom cudzoziemców przebywających w Białymstoku (w ramach planowanej przebudowy portalu). • Zaangażowanie się mediów w propagowanie dobrych praktyk związanych z rozwijaniem postawy dialogu i otwartości mieszkańców Białegostoku na szeroko rozumianą „inność”- kampanie społeczne w 	<ul style="list-style-type: none"> • Biuro Zarządzania Kryzysowego; • Biuro Komunikacji Społecznej; • Środki masowego przekazu

		telewizji i radiu, przełamywanie stereotypów i zwalczanie uprzedzeń poprzez artykuły na łamach prasy, w radiu i TV.	
3.	Kształtowanie aktywności mieszkańców na rzecz tolerancji oraz przeciwdziałania zagrożeniom na tle rasowym i religijnym.	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie wspólnych przedsięwzięć plenerowych, rozrywkowych, kulturalnych, sportowych. • Promowanie aktywnego udział w uroczystościach środowiskowych i miejskich, • Tworzenie warunków sąsiedzkiego współistnienia, poszanowania, zrozumienia i wzajemności, 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie; • Departament Spraw Społecznych; • Organizacje pozarządowe; • Spółdzielnie Mieszkaniowe; • Mieszkańcy
4.	Budowanie zaufania mieszkańców do pracowników służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkania z funkcjonariuszami Policji, Straży Miejskiej, organami wymiaru sprawiedliwości. • Współpraca na rzecz eliminowania źródeł i przyczyn zagrożeń, 	<ul style="list-style-type: none"> • Komenda Miejska Policji w Białymstoku; • Straż Miejska w Białymstoku; • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie; • Ośrodki dla Uchodźców; • Prokuratura; • Spółdzielnie Mieszkaniowe; • Organizacje pozarządowe; • Mieszkańcy
5.	Angażowanie mieszkańców do wspólnego udziału w różnorodnych przedsięwzięciach i uroczystościach kulturalnych, społecznych, sportowych, religijnych promujących postawy tolerancji.	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja konferencji, seminariów, kongresów o tematyce współistnienia wielokulturowego. • Organizacja spotkań władz miasta z mniejszościami narodowymi. • Rozpowszechnianie informacji na temat życia w Białymstoku, porad prawnych i psychologicznych, na temat udzielanej pomocy w załatwianiu różnego rodzaju spraw w urzędach. • Organizowanie przez środowiska lokalne i branżowe spotkań integracyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie; • Biuro Komunikacji Społecznej; • Departament Spraw Społecznych; • Departament Edukacji; • Biuro Zarządzania Kryzysowego; • Spółdzielnie Mieszkaniowe; • Organizacje pozarządowe; • Mieszkańcy
6.	Doskonalenie metod pracy pracowników instytucji świadczących pomoc w zakresie różnic kulturowych i światopoglądowych wynikających z rasy,	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja cyklicznych spotkań pracowników instytucji z organizacjami pozarządowymi w celu podniesienia poziomu wiedzy o różnicach kulturowych i zwyczajach. • Organizowanie szkoleń dla koordynatorów wolontariuszy pracujących na rzecz uchodźców. • Promowanie nowych programów na rzecz tolerancji realizowanych 	<ul style="list-style-type: none"> • Centrum Współpracy Organizacji Pozarządowych; • Departament Edukacji; • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie; • Organizacje pozarządowe; • Mieszkańcy

	pochodzenia narodowego, etnicznego, religii lub języka.	przez organizacje pozarządowe.	
7.	Monitorowanie zachowań, potrzeb i oczekiwań obcokrajowców w aspekcie stosowania i przestrzegania dopuszczalnych form pomocy i wsparcia.	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznavanie obcokrajowców z obowiązującymi i stosowanymi normami i zasadami życia. • Uświadamianie obcokrajowcom zasad postępowania w sytuacjach zagrożeń oraz formach pomocy. • Monitorowanie postaw obcokrajowców oraz ich wpływu na stan bezpieczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Biuro Komunikacji Społecznej; • Departament Spraw Społecznych; • Departament Edukacji; • Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie; • Organizacje pozarządowe; • Straż Miejska w Białymstoku; • Komenda Miejska Policji w Białymstoku; • Biuro Zarządzania Kryzysowego; • Spółdzielnie Mieszkaniowe; • Zarząd Mienia Komunalnego
8.	Uwrażliwianie na przejawy dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji.	<ul style="list-style-type: none"> • Usuwanie napisów, znaków, haseł rasistowskich. • Reagowanie na wszelkie przejawy niewłaściwych postaw przejawiających nietolerancję, dyskryminację, czy ksenofobię w szczególności wobec obcokrajowców, mniejszości narodowych. • Informowanie i alarmowanie sąsiadów, administracji i służb o zagrożeniach. • Wykazywanie aktywności w walce z przejawami nietolerancji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Departament Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej; • Służby, inspekcje, straże; • Organizacje pozarządowe; • Mieszkańcy

VII. System realizacji Programu

Zasady realizacji

W celu zapewnienia możliwie najlepszych efektów przy założeniu zaangażowania dostępnych zasobów finansowych, rzeczowych i ludzkich, proces realizacji Programu powinien przebiegać zgodnie ze zdefiniowanymi na początku zasadami.

Do najważniejszych zasad realizacji Programu należą:

PARTNERSTWO – oznaczające współdziałanie, współdecydowanie i współodpowiedzialność podmiotów publicznych i niepublicznych w realizacji wspólnych przedsięwzięć przyczyniających się do osiągnięcia założonych celów Programu, a także w monitorowaniu i ewaluacji podejmowanych działań.

KOMPLEKSOWOŚĆ - realizacja celów i działań Programu odbywa się w najważniejszych sferach życia społecznego mieszkańców miasta, pozostających w polu zarządzania i odpowiedzialności instytucji i podmiotów zaangażowanych we wdrażanie.

KOORDYNACJA – osiągnięcie celów Programu wymaga kompleksowej koordynacji działań różnych podmiotów. Koordynacja ta jest podstawowym zadaniem Zespołu do spraw przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji.

Podmioty

Wdrażanie Programu nie będzie możliwe bez szerokiego współdziałania wielu podmiotów, zarówno publicznych, jak i niepublicznych, głównie organizacji pozarządowych. Przede wszystkim są to:

- prokuratura, sądy,
- służby, inspekcje, straże,
- Urząd Miejski i jego jednostki: Biuro Zarządzania Kryzysowego, Departament Spraw Społecznych, Centrum Współpracy Organizacji Pozarządowych, Departament Edukacji, Biuro Komunikacji Społecznej, Biuro Kultury, Biuro Promocji, Biuro Sportu i Rekreacji, Departament Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Zarząd Mienia Komunalnego, Zarząd Dróg i Inwestycji Miejskich, Zarząd Białostockiej Komunikacji Miejskiej oraz inne miejskie jednostki organizacyjne,
- przedszkola, szkoły, uczelnie wyższe,
- administracje spółdzielni,

- organizacje pozarządowe,
- kluby i związki sportowe,
- mieszkańcy,
- mniejszości narodowe i etniczne,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- środki masowego przekazu,
- firmy ochrony osób i mienia.

Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu prowadzone jest przez Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego, przy współudziale Biura Zarządzania Kryzysowego. Za koordynację odpowiada Zespół do spraw przeciwdziałania dyskryminacji rasowej, ksenofobii i nietolerancji, który też opracuje wskaźniki realizacji celów Programu.

Źródła finansowania

Źródłem finansowania działań i zadań Programu będą przede wszystkim środki publiczne uruchamiane przez różne podmioty włączone do realizacji programu. Będą to zatem:

- środki budżetu państwa (na realizację programów resortowych) i budżetu Wojewody,
- środki budżetu miasta Białegostoku,
- środki budżetu Unii Europejskiej, w tym zwłaszcza Europejskiego Funduszu Społecznego,
- środki organizacji pozarządowych,
- środki innych podmiotów zaangażowanych w realizację Programu.